

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglašavanje itd. šalju se naputnicom ili prečicom pošt. stacionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojbu.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravilstvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Cehovnog računa br. 147849. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nosloga sve polkvartir.“ Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju u nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju. Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 250 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Pull.

Pojedini broj stoji 10 h., zaoštalji 20 h., koji u Pull, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmptić i dr. (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljavaju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik izdavaatelj Jerko J. Maholja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krapotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Poruka kraljeva magjarskoj koaliciji i odgovor koalicije kralju, te kralja koaliciji.

Donasamo preloge što jih je kralj bio postavio magjarskoj koaliciji:

1) Porzao je koaliciju da preuzme vladu na temelju dluka devetorice (prije sve članova liberne stranke). U pogledu jezika, dakako zahtjevu kralj neda nikakvih koncesija.

2) Njegovo veličanstvo će odrediti svoj vlastiti grad, čega će rabiti skupni uredi.

3) Njegovo veličanstvo nejma ništa proti tomu da se slobodno uporabi ugarski jezik u vojničkim karnicah.

4) Odnosno na gospodarska pitanja naglasilo je Njegovo Veličanstvo da želi da se odobre ugovori već sklopljeni sa izvanjskim državama, i da se prihvati autonomni carinski rif.

A evo odloga što jih je stvorio upravni odbor koalicije izdajem na poruku kraljevu.

Odbor koalicije drži da je na temelju označenom po Njegovom Veličanstvu nemoguće stvoriti trajnu i uspješnu vladu i trajan parlamentaran mir. Odbor naročito nemože prihvatiti poruke kraljeve glede rješjenja vojničkih pitanja.

Trajan vladar trajan parlamentaran mir može se doći jedino prihvatom radnoga programa koalicije sadržanoga u njezinoj adresi. Upravni odbor stoji na tom programu.

Nego obzirna na težak položaj u zemlji i obzirna izričit zahtjev Njeg. Veličanstva upravni odbor je pripravan predložiti koaliciji strankam da preuzmu vladu, a da ne uzme svojih načela. Ti predlozi ne suduju se doista sa stanovištem Njegova Veličanstva, ali oni praktično računaju na mir. Prema tomu postavljaju zahtjeve da Njegovo Veličanstvo ne zahtjeva od obćije da se odreče svojih načela, jer toga učiniti nemože. Usljed toga neka Njegovo Veličanstvo ovlasti vladu na izjavu, da sje načelno stanoviste posvema suzdržaj.

Ima se otvoriti gospodarski dio programa koalicije, proti kojemu se Njegovo Veličanstvo nije načelno nikad izreklo, najme gospodarsku samostalnost Ugarske, i to u obćijem i u mjerni, koliko to dopušta razvoj gospodarske politike europskih država. Med toga mi nećemo da sklopimo carin. ugovore sa Austrijom. Ali smo za to volji sklopiti s njom trgovački ugovor na temelju međusobnoga slobodnoga prometa. Ovi ugovori su svršio sa svršetkom ugora s Njemačkom. Mi pak nećemo učiniti autonomni carinski tarif kao austro-ug. nego kao ugarski carinski tarif. Ugovore sa izvanjskim državama učlaniti mo sa identičnim sadržajem, ali samo u obćijem i u svih slučajevih gdje nebištedovni tekst francuski, ima ugarski št valjati kao autentičan. Već sklopljeni trgovačke ugovore ćemo istim načinom učlaniti.

Uradjenjajkne ima se provesti odmah. Ustanovljenje moćnojke ugarske banke ima stidjeti u najblže vrijeme.

I vojnički program koalicije ima se suzdržati. Govoriti se imajuda vladu

imati će nastojati da kralja dobiya za taj program. U ostalom mi ne postavljamo oživotvorenje ove točke programa kao uvjet za stvoriti vladu. Mi imamo taj zahtjev u pridržaju. Mi ga činimo ovisnim od volje naroda, koju će imati izazvati buduća vladu.

Vlada će pitanje preosnove izbornoga reda uzeti odmah u ruke, i tad pitati za volju naroda. Medjutim će se vladu u nastupnih stvarih kretati slobodno u radu koji na polju izvršujuće vlasti toli na polju slobode zakonodavstva za provedbu gospodarskih, socijalnopolitičkih i drugih nastupnih preosnova, osobito pako za učvršćenje jamstva našega ustava i naših autonomnih ustanova. Brinuti će se prije svega za to da se dade moralna i materijalna zadovoljština onim činovnikom koje je protuustavna vladu proganjala.

Sasna je naravski, ako većina na temelju tega primi vladu, da će se brinuti za normalni tok državnih poslova u svih strukah; tako sa glasovanje normalnoga broja vojnika, kao i sa proračun vojske. Sano se sobom razumij da će provesti sve one vojničke preosnove u narodnom obziru, koje smo privolom kraljevom dobili i koje ćemo još dobiti.

Ozamo se pako nemože računati rješjenje grba onako kako je sadržano u poruci kraljevoj, i koje je prisiljen upravni odbor proglasiti kao neprihvatljivo sa državno-pravnoga stanovista.

Poruka kraljeva na to glasi ovako: „Pošto je točno izpitjanje predloga koalicije podnesenih po grofu Andrassi-u pokazalo, da sadržaju odklonjenje stanovista Njeg. Veličanstva, smatra se djelatnost grofa Andrassi-a svršenom.“

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 12. februara 1906.

Dne 7. o. mj. odgovorila je vladu na interpelaciju gospode Talijana, koje sadržaj sam u posljednjem dopisu pribioh. Pitali su za uzroke odluka ministarstva za nularnje poslove i ministarstva za bogostovje i nastavu glede oduzeća poslova prenešenoga djelokruga Tršćanskomu magistratu, medju timi i nadzore nad školama. Vlada ih je bar donekle poslušala.

U ime njezino odgovorio je ministar nutarnjih poslova grof Bylandt. Poduzete mjere, reče, nisu usljedile, kako bi to gospoda interpelanti predstaviti htjeli iz nesklonosti prema obćini Tršćanskoj. Vlada je svjestna znamenitosti Trsta za cielu monarhiju, i to je pokazala prevellikimi materijalnim žrtvami koje je doprinesla za njegov razvoj, i misli jih doprinasati i napried.

Nego vladu, svjestna svoje odgovornosti mora paziti da organi koji u njezino ime njezine poslove obavljaju, nebudu ujoj neprijateljski. Tečajem posljednjih godina opazilo se je da ne malen broj osoba nalazećih se u službi Tršćanskoga magistrata sudjeluje kod izjava neprijateljskih državi, i da u gradskih uređih vladu duh uz kojega se nemože objektivno stiliti državne interese.

Odnosaji bili su razjašnjeni osobito procesom o bombah u koj bijahu zapleteni mnogi gradski službenici. A i mnoge druge činjenice pokazale su da su gradski namještenici neprijatelji državi.

Podsjećam medju ostalim da se je prilikom naša bomba našlo takodjer litografskih irredentičkih spisa, koji bijahu litografski u uredu po jednom magistratskom namješteniku. Opažam da je kod stvari bomba sudjelovao kao vodja jedan gradski učitelj, koj je izbjegao sudbenom postupku tim što je pobjegao preko medje. Spominjem, da je talijansku trobojnicu, koja bijaše u svoje doba, na spomen dan ulaza talijanske vojske u Rim, izvršena na toranju gradske viećnice, tamo postavio jedan gradski činovnik.

Za odnosaje kod gradske uprave u Trstu značajno je, da bijaše medju podpisanimi na pozdravu brzovjake poslano svojedobno na one koji bijahu uhvaćeni radi stvari bomba, 25 gradskih namještenika; i ja bijahu kod poznatih državi neprijateljskih demonstracija u Vidmu znatno zastupani funkcionari grada Trsta.

Kod nepatriotičkih demonstracija u Trstu riedko su manjkali gradski službenici.

Vlada je smatrala svojom dužnošću da dalje nepusti obavljanje političke uprave u rukah dotičnih organa, naročito u gradu toli znamenitom kako je Trst, te se je poslužila prava što njoj po zakonu pripada i što nemiču ni gospoda interpelanti, i prenela je rečene poslove na državne organe.

U toj mjeri nejma nikakva znaka nepovjerenja proti osobi gospodina gradskoga načelnika dra Sandrinelli. S druge strane vladu se nemože dati voditi osobnim obćiri, ako se radi o znamenitih državnih interesih.

Na svrsi spominjem da se je za obavljanje poslova uzetih magistratu postavilo odgovarajuće osoblje, kojemu je na dušu postavljeno da najvećom revnošću obavlja službu, da bude strogo objektivno i da jednakojmerno štiti probitke i dobro svih razreka pučanstva tako, da poduzete mjere nemogu biti ni najmanje štetne gradu Trstu.

Gospoda Talijani bili su kod čitanja toga odgovora kao bjesni, te su svaki čas pretrgavali ministru. Pokazali su se upravo smješnivi kad su vikali, da za ono što su radili magistratni činovnici nije odgovoran magistrat.

Predložili su otvorenje razprave ob odgovoru, al ne bijaše prihvaćeno. Još prije odgovora molili su bili krive liberalce njemačke, svoju najbližu braću, nebi li jih poduprli kad bi postavili u stvari prešan predlog. Njem: eki liberalci odgovorili su njim da će počekati dok vladu odgovori na interpelaciju. Sad je odgovorila. Neznamo da li još misle talijanski prav: liberalci postavili prešan predlog, nit da li bi jih u tom slučaju pomogli njemački krivi liberalci.

Mnogi misle da su odnosne vladine mjere obzirom na odnosaje u Trstu nužne, al o se boje da su prekasno došle. Jedan list donosi u tom obziru naslikanu

uru na kojoj manjka kakvih 7 minuta do 12te, te namjestničkoga savjetnika Fabiani-a držaćega njihalo ure; te veli: Fabiani je doista jak čovjek, al Bog zna hoće li biti kadar zaprieciti a da neodbije 12 sati!

Dne 7. februara svršila je i podrobna razprava o osnovi glede osjegovanja mirovine onim koji su u privatnih službah. Ta osnova bila je prihvaćena u trećem čitanju dne 8. februara. Po njoj će imati mirovinu, osim nekih iznimaka, svi namještenici od 18. godine dalje nalazeći se u privatnih službah, u koliko njihova plaća kod jednoga te istoga gospodara iznosi najmanje 600 K godišnjih, kao i oni u javnih službah koji inače nisu obskrbljeni za starost. Namještenici u gornjem smislu su svi službenici imajući plaću sa činovničkim značajem, nadalje i bez toga značaja, oni koji obavljaju većinom duševne ili više poslove, medju koje spadaju takodjer trgovački pomoćnici i poslovni meštri kod tvorničkih poduzeća.

Osobe imajuće kod pravo na mirovinu dijele se po njihovih plaćah u 6 razreda:

1. razred sa plaćom od 600 do 900 K	2. „ „ „ 900 „ 1200 „
3. „ „ „ 1200 „ 1800 „	4. „ „ „ 1800 „ 2400 „
5. „ „ „ 2400 „ 3000 „	6. „ „ „ od više od 3000 K

Renta za invalide iznosi poslie 120 mjeseca što se prinos plaća, za prvi razred 180 K, za drugi 270, za treći 360, za četvrti 540, za peti 720, za šesti 900 K. Ta renta naraste ponekle poslie svakih 12 mjeseci što se plaća prinos.

Poslie 480 mjeseci što se plaća prinos pripada renta za invalide kao mirovina i bez dokaza da se je invalidno.

Renta za udove iznosi polovicu onoga što je dobivao njezin pokojni suprug.

I djeca osjegovanih dobivaju stanovitv svotu kao uzgojni prinos.

Doprinosi se mjesечно za 1. razred 6 K, za drugi 9, za treći 12, za četvrti 18, za peti 24, za šesti 30. Od toga otpada na teret djelodavac dvie trećine, na teret osjegovanoga jedna trećina.

Svu stvar osjegovanja mirovine i što je s tim skopčano vodi stvoriti se imajući mirovinski zavod, sa sjelom u Beču, i pod njim stojeće pokrajinske podružnice. Upravu, koji centralnu toli pokrajinsku, izabiru si sami osjegovanici.

Kod § 10. te zakonske osnove govorio je zast. Biankini. Po njemu će ovaj zakon hrvatskom narodu malo koristiti, ipak će zanj glasovati. Prigovara bezbrizi vlade koja još uvijek nije podnesla zakonske osnove za osjegovanje siromašnih moranara i ribara. U ostalom bi se država morala pobrinuti za osjegovanje onih koji su u njezinoj službi. Tako za baždare i za pomoćnice sa sveioničih uz morsku obalu. Postavlja u to ime i resoluciju. Postavlja i drugu resoluciju kojom se poziva vladu da neodvlačno poduzme shodna za osjegovanje polidjelaca, koji bi postali nesposobni za rad i koji ostare. Poljudjeljski stališ je onaj koj je svenu podloga, a za koj se najmanje država brine.

U sjednici 8. februara razpravljalo se je o tom kako da se štiti i unapređuje domaća gojenja hmelja. Radi se tu o carini na hmelj kod uvoženja u inozemstvo, i o tome da li da se na trgovih označuje odličje je koj hmelj. Nas jušnjake to malo zanima, jer se osim Stajerske ne priradjuje hmelja. Najviše se ga izradjuje u Češkoj; najpače među Njemci, pak nešto u Galiciji, Moravskoj i Gornjoj Austriji. Odnosni predlozi odbora za poljodjelstvo bili su prihvaćeni.

U sjednici 9. februara razpravilo se je vladinu osnovu, kojom se daju njeke pogodnosti Galiciji obzirom na stanovitu komasaciju zemljišta, uredjenim tamošnjim pokrajinskim zakonom. Istoga dana razpravila se je također zakonska osnova o cheku.

Akademsko društvo Slovenija uredilo je proslavu 70 godišnjice pjesnika Stritarza. 8. t. mj. ob 8. uri u večer u Kursalon u gradskom parku. Za isti dan u 7 1/2 u večer u istih prostorijah pozivala je „svenjemacka korespondenca“ svoje prislaše nek dodju u čim većem broju. U pozivu je i rekla da se isti dan i isto doba u istih prostorijah slavi slava Slovenca Stritarza.

Dr. Ploj s drugovi interpelovao je dne 8. početkom sjednice ministra unutarnjih poslova da li mu je poznata ta stvar, gdje se jasno vidi da Svenjemci hoće da izazovu nemire. Ministar je odgovorio koncem sjednice, da je redarstvu stvar poznata, i da će poduzeti sve nužne mjere a da se uzdrži mir i red.

Slava slovenska se je slavila, došlo je baš mnogo ljudi. Došli su i Svenjemci i bućili su po parku i napadali U dvorani samoj nije se ni znalo za buku. Ali nekoliko dolazećih i izlazećih Slavena bilo je napadnuto. Redarstvo, pod kojih zaštitom se je obdržavala Slavenka slavnost, uhvatila je nekoliko Svenjemaca.

Na to su Svenjemci postavili prešni predlog, kojim zahtjevaju da vlada preprekazi postupak redarstvenih redara prigodom Stritarove slavnosti, i da se pobrine da u buduću ne bude slavenkih izaziva (provokacija) u njemačkih predjelih.

Dakle gospodi Svenjemcem je slavenka slavnost u Beču, glavnom gradu mnogojezične Austrije, provokacija! Daleko smo došli! Taj prešni predlog se danas, dne 12. t. mj. razpravlja. Govori prvi Hofer. Iza njega ministar unutarnjih poslova tvrdeć da bi bio posao redarstva sa demonstrantima mnogo lakši, kad nebi bili prisutni neki zastupnici (Hofer i Malik).

Dr. Ferjancić je prezirno oslikao cijeli događaj pa zaključio da su Slaveni obdržavali slavnosti u Beču i da hoće i na dalje, dok bude Beč glavni grad ove polovice monarhije. Za njegova govora su silno bućili Svenjemci i pretrgavali govornika. Njemac-Bečlija Wrabelz rekao je pri tomu, da je sramota za Beč, da se onakove slavnosti hoće zapriječiti kakva bijaše Stritarova.

Zast. Malik pripovjeda kao očevid kako su redari toboža divlje postupali. (On je svu demonstraciju udeo i vodio).

Zast. Břežnovski prikazuje kako su krive objede Njemaca proti Čehom, i to sa mnogobrojnim primjeri.

Zast. Schuhmayer izjavlja da on i njegovi drugovi, socijalni demokrati, neće glasovati proti onomu dielu predloga koj hoće da se zapriječ ne njemačke slavnosti u Beču. Pri tom izrazuje se pogrdno o zast. Maliku.

Dr. Weiskirchner kao zastupnik stranke koja Bečom vlada govori proti Maliku koji se mješa u poslove Beča. Govornik i njegovi drugovi, na čelu njim dr. Lueger, čuvali su i čuvati će njemački značaj grada Beča.

Dr. Ploj veli, da se je demonstracija htjela prirediti ne toliko proti Sloveniji, koliko proti upravi obćine Becke, proti Luegeru koj da tobož nije dosta Njemac. (Reko je i Weiskirchner, ravnatelj magistrata, da je Njemac). Žalostno je da se je demonstracija u obće priredila.

Kod tobožnjih stvarnih izpravaka govorili su Pommer i Malik. Hofer je izrekao zaključnu rieč. Glasovalo je 14 zastupnika za prešnost predloga a 86 proti prešnosti.

Na predlog Sternbergov bila je sjednica oko 7 sati zaključena.

Beč dne 13. februara 1906.

Jučer su postavili gospoda Pitacco, Hortis, Mauroner, Mazonara i drugovi, među njimi i zemaljski kapetan Istre Dr. Rizzi, sljedeći prešni predlog:

Vlada je naglo bez ikakve motivacije odredbami 23. janara 1906. oduzela tršćanskom gradskom magistratu poslove prenesenoga djelokruga.

Ta mjera jest udarac proti samopravi obćine, i znači formalno i stvarno nasilje sa strane vlade.

Ta mjera je jako pogibeljan precedent za druge obćine sa statutom.

Tom mjerom je državni proračun prilično opterećen bez sudjelovanja parlamenta.

Ta iznimna mjera, koja je težak udarac za grad Trst, stoji u očitom protislovlju sa postupkom sa ostalimi gradovi sa statutom.

S toga svega postavlja se predlog, nek visoka kuća odluči, da se pozove vlada, da prije navedene odredbe, obzirom na načelo samouprave obćine i obzirom na prava parlamenta, bezodvlačno opozove.

Danas se je razpravljalo o prešnosti toga preploga.

Tri Talijana, naime Pitacco, Bennati i Hortis, pročitali su svoje govore.

Osim njih uzeo je riječ zastupnik Nikola Wassilko, Rusin iz Bukovine. Uzeo ju je poglavito zato, da iztakne da su i Rumunji iz Bukovine, na čelu njim Lupul, podpisali prešni predlog Talijana.

Digli su se i gospoda ministar unutarnjih poslova i voditelj ministra bogoštovja i nastave. Prvi da ponovi u kratko ono što je rekao u odgovoru na odnosnu interpelaciju. Drugi, da je smatrao narajskom stvari da oduzme magistratu a dađe novoustrojenoj oblasti poslove školske, kad se je ona oblast po ministru unutarnjih poslova stvorila.

Sva trojica čitatelja Talijana bili su drzoviti u svojih tvrdnjah, onako drzoviti kako su u svojih novinah, u zastupstvih svuda. Prikazivali su se kao tlačeni, kao proganjani od austrijskih vlada. Sebe pako predstavljali su kao najpravednije. Tršćanski magistrat odlikovao se je pò njih uvijek najvećim objektivitetom, a u narodnom obziru najvećom tolerancom. Da se ne bi čovjek, da nezamjerite, pobljubavo, kad takova što čuje i kad zna kako tršćanski magistrat sa Slovenci postupa. Inače su gospoda Talijani svako toliko kričali i kričali, ma baš kao Talijani, ili ako se ima čemu prisposodbiti, kao patke.

Već ih malo tko ili nitko ozbiljno uzima.

Pustilo se ih je čitati. Kod glasovanja bili su sami, uz četiri svenjemca. Čak i Rumunji, koji su njim supodpisali prešni predlog, zapustili su dvoranu kod glasovanja.

Iza toga razpravljao se je prešan predlog Svenjemca Steina i dr. ob odnosajih Austrije prema Ugarskoj. Stein govorio je preko dva sata. Iza njega Sternberg a pak ministar-predsjednik Gautsch. Odbio je napadaje prvoga, a Steinu u brk rekao, da mu neće ni odgovarati. To je silno Njemce razjadjilo, biesnili su, ali nije koristilo.

Poslne njekih upita sjednica je svršila.

Politički pregled.

U Puli 13. februara 1906.

Austro-Ugarska

Dne 19. o. mj. predložiti će ministar predsjednik barun Gautsch carevinskomu vieću svoju osnovu o preinaci izbornog reda. Po toj osnovi dobiva, kako pišu bečki listovi, pravo glasa svaki samosvojni

austrijski državljani, koji je navršio 24. godinu života, te uživa sva građanska prava i ne stoji u aktivnoj vojnoj službi. Jedino je ograničenje, da je bio jednu godinu nastanjen u kojoj obćini i da je ta godina već minula na dan raspisanih izbora. Svaki izbornik može samo jedan put (na jednom mjestu) vršiti svoje izborno pravo. Izorno se pravo vrši izravno, osobno i tajno. Pasivno izborno pravo vezano je na dovršenu 30. godinu i na posjed aktivnog izbornog prava. Ni glede pasivnog ni glede aktivnog izbornog prava ne postoji census naobrazbe, te mogu glasovati i biti izabrani takođerj analfabeti. Vlada je broj mandata povisila od 425 na 453, dakle za 28.

U subotu poslije podne bilo je ministarsko vijeće, u kojem su pale zadnje odredbe izborne reforme i glede roka, kad će se predložiti dolične osnove.

— Ministar unutarnjih poslova grof Buland-Rheidt bio je u subotu primljen od Nleg. Veličanstva u audijenciju.

Hrvatski sabor u Zagrebu bio je krajevskim odpisom prošloga čedna odočen. U posljednjoj sjednici došlo je do burnih prizora jer je zastupnik Vinković zahtjevao, da može interpelirati zemaljsku vladu radi postupanja varaždinskog velikog župana, dočim je predsjednik hotio dati rieč banu Pejačeviću da pročitat kraljev odpis, kojim se oduroćuje sabsorske sjednice.

Kralj je potvrdio osnovu zakona, prihvaćenu u hrvatskom saboru, kojim se uređuju izraelske bogoštovne općine.

Crna Gora.

Njemački i talijanski listovi priobćuju nevjerovalne vesti o napetih odnosajih između Austro-Ugarske i Crne gore. Najprije su pisali, da postoji savez između Crne Gore i Srbije za navalu i obranu naperen proti Austro-Ugarskoj. Nadalje opetuju poznatu viest o podarenih topovih Crnoj Gori od strane Italije. Timi topovi imala bi Crna Gora oboružati nekoja važna strategična mjesta na granici između jedne i druge države. Kao odmazdu za taj dar — kažu istli listovi — poslala je vlada austro-ugarska kralju Melniku na dar nekoliko topova najnovijeg sistema. Taj dar bio bi dakako naperen proti Italiji, za nevolju saveznici naše monarhije.

Srbija.

U narodnoj skupštini prihvaćen je u subotu sa 79 proti dva glasa trgovački ugovor između Srbije i Njemačke. Debata bijaše kralka i bez većeg interesa. Većina govornika označila je ugovor lošim, te ga ni ministar financija Marković nije umio drugačije braniti, nego time, da je bolji od carinskog rata. Većina govornika tražila je takođerj, da se nadovežu trgovački odnosi s Austro-Ugarskom, pošto trgovački bilanca s njome izkazuje aktivu od 18 mil. dinara, dočim s Njemačkom 4 mil. pasiva. Ugovor s Njemačkom sklopio je još Pašić.

Rusija.

Izbor za dumu. Witte naložio je brzojavno svim gubernatorima evropske Rusije, da sve o trede, da se što prije izrade izborne listine za dumu. Čim budu ove gotove izložene, odmah će biti sazvane gubernijske izborne skupštine, nakon česa će se odrediti rok za provedbu izbora.

Iz haličkih pokrajina dolaze najnovije vesti, revolucionarnog pokreta nestalo je gotovo posvema. Pošto su se jedino u kotarima Wendel i Wolk ponovili nemiri, to je onamo pošao sa vojskom grof Orlov da uzpostavi red.

List „Slovo“ javlja iz Sevastopola, da su nekoji činovnici, koji su truzili javnost razprava protiv poručnika Schmidta, te da se udovolji nekojim zahtjevima mornara poslani kazne radi u Sibiriju. — U Zakau traja još uvijek strajk radnika u dokovima. — U Kutaisu ustreljen je jučer kotarski predstojnik Beganov.

Italija.

Dne 10. o. mj. je položilo novo Sonninovo ministarstvo zakletvu u ruke kraljeve i preuzelo poslove. Cementari, ko-

jima je novinstvo popratilo sastav kabineta vrlo su različiti i većim dielom izavljaju nezadovoljstvo, što nije Sonnino sartavio stranački kabinet, nego dapače posegnuo za radikalcem Sacchiet i republikancem Pantanom. S toga će mnogo ovisiti o tom da li će vladin program izglatiti stvarne opreke, što postoje između ministara.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinski kotar:

Eksped. c. i k. ritne mornariče, koja se nalazi sada u taluantskim vodama, imala bi doploviti polovicom mjeseca marča u našu luku odakle će krenuti za dulje vremena u sredozemno more.

Rovinski tumač za hrvatski i slovenski jezik.

K vesti »Rovinski tumač za hrvatski i slovenski jezik«, pribićenju u 5-om broju, dobivamo sljedeć razjašnjenje. U br. 1. godine 1906 laredbenoga lista ministarstva pravosuđaju Beču pribićen je doista izkaz zapriješih tumača u obsegu višega suda Tršćanskoga, a među timi tumači nalazi se za rvatski i slovenski jezik kod okružnog suda u Rovinju Mscarda »trgovac u Rvinju«, u istinu bačvar. Nego to se neim tako uzeti kao da bi Moscarda bio nanovo imenovan ili »opet potvrđen«, njo on je kao i svi ostali naveden u izazu, kakav se priobćuje svako toliko, i bi svake godine jednom. Pošto je i jednom bio imenovan tumačem, nezam na temelju kakve svjedožbe, ostaje tlvim dok bude živ. Drugo je pitanje, da li ima on i na dalje tumačiti ono što ko razprava govori hrvatski, da li ima ho tumač uredovati. Toga nije on činivet nekoliciko godina, od onda odkad se je uvjerilo da on hrvatski nit slovenski jezna, nego da govori njeki »slavo-illiri« kako ga je Bog zna gdje naučio. iće stalno kao tumač uredovati nit u kluče, jer neće se valjda natrag mjesto prijed. Još koje doba bitu će tumači činofici koji znadu hrvatski u govoru i pismu Dugo nebi ni to smjelo trajati. Tumaču za tudje jezike, a hrvatski jezik u tri je domaći, i svaki sudac i u obćinovnik mora ga znati.

Lošinjski kotar:

Iz Malog Lošinja, dne 4. tek. mj. obdržavala je mjestna poćznica Družbe sv. Cirila i Metoda svoju tu glavnu godišnjicu skupštinu.

Točno u 4 1/2 sata po podne otvara predsjednik g. Sime Kiv. Kulić skupštinu i pozdravlja nadošle članove Veseli se tako ogromnom odzivu i raduje se ozbiljnom i muževnom narodnom roku, kojim je u zadnje doba pokročio i puk u Malom Lošinju. Govori zatim na go o potrebi škola, o našim žalostnim prilikama i o uzvišenju zadaći naše milijce „Družbe“. Spominje koliko je ona dca učinila za Mali Lošinj, te pozivlje sv da se — a da joj se bar donekle odmo — upišu kao članovi naše podružnice.

Izpričav odaslanike, k radi nepredviđenih zaprieka nisu mogastupati našu podružnicu prigodom glavno godišnje skupštine družbe sv. Cirila i Metoda, što se je ove godine obdržavala u Dubašnici na otoku Krku, zahvaljuje rikoncu svog liepog govora onim našim čim djevojčkama, koje su zadnjih dana žaleć truda ni muke, obletavale narne pragove, kupec članarinu i darove z zombolu, što se je iste večeri igrala u list Družbe.

Evo njihovih častnih imena:

Betti Maukus, Ivka Sus, Katica Vu-ković, Antica Busanić, Anka Lovrović, Leni Picinčić i Marija Rici. — Gro predsjednika kaošta zahvala djevojkama bila je pokraćena neprekidnim i dugotrajnim živoklicima.

Iza pročitanog zapisnika prošle glavne god. skupštine, prešlo se na riješće tajnika i blagajnika.

Iz izvješća blagajnika razabralo se, da je tekom godine uništo u blagajnu: u ime članarina K 162-90 h; u ime darova K 30-84, od večernje tombole K 114-13 — ukupno K 1007-87. Odbiv upravne troškove u iznosu od K 7-68 ostalo je čistog K 1000-19. Ljepa doista svotica, kad se uzme u obzir naše siromaštvo i žalostne prilike u kojima još uvijek živimo.

Iza izvješća tajnika i blagajnika, ize riječ družbin nadučitelj, gosp. Josip A. Kraljić, govoreći oštro o Družbi, Podružnicama i zlosretnoj Legi.

Kod upisivanja članova prijavio se njih lijebi broj, tako, da naša podružnica broji 186 članova.

Prešlo se zatim na izbor novog odbora, te bijahu jednoglasno odabrana slijedeća gospoda: predsjednik: Šime Kv. Kozulić; zamjenik: Josip Nikolić, Morić; tajnik: Josip A. Kraljić; zamjenica Betti Markus; blagajnik: Ivo Lovrić; zamjenica: Katica Vuković; odbornici: Antun Aug. Martinolić, „Povero“ i Ivka Sušić.

Odaslanicama na glavnu godiš. skupštinu Družbe bijahu odabrani: gg. Šimo Kv. Kozulić; Ivo Lovrić i Josip A. Kraljić.

Kod zadnje točke dnevnoga reda prijavio se za riječ gosp. Josip A. Kraljić, toplo preporučujući sakupljenim, da kupuju družbine žigice, olovke, kavin surugat, sapun, marke, pušaći papir i sljivovicu.

Ne pitajući nitko više za riječ gosp. se predsjednik svima najljepše zahvaljuje i zatvara skupštinu.

Na večer igrala se tombola u korist Družbe. Darova bilo je do 120. Lijepo i utješljivo bilo je pogledati prostranu dvoranu naše „Zore“, onako natrpanu i nagnjenu našim narodom. Ako nikada prije, a to se je one večeri moglo punim pravom uskliknuti:

„Da, još nas ima, ima još Hrvata!“

Zemaljska podpora siromahom nautičke škole u Matom Lošinju. Zemaljski odbor u Poreču dozvolio je podporu od 100 K, zakladi za podporu siromašnih djaka nautičke škole u Malom Lošinju.

Voloski kotar:

„Bratovština hrv. ljudi u Istri“ podarili su kao dobru ruku, oprost od čestitanja gg: Kundić Matko, trgovac Frančić 10 K; Koruza Ivan, župnik Klana 3 K.

Zenska podružnica u Mošćenicah. Zenska podružnica u Mošćenicah držati će 18. o. mj., t. j. u nedjelju svoju glavnu godišnju skupštinu u prostorijah hrvatske Čitaonice na 5 sati posle podne na koju se p. n. članice najuljudnije pozivlju. Poslje skupštine biti će domaća zabava sa deklamacijom i plesom. Odbor.

Tršćanski namjestnik lovranski počastni građanin. Iz Lovrana (oprostite poprdili da ne pišemo „Laurana“) pišu tršćanskim listovom, da je ondašnje obinsko zastupstvo podijelilo počastno građanstvo c. k. namjestniku knezu Hohenlohe radi njegovih zasluga za tamošnje lječiliste.

Dakle namjestnikove zasluge za ono lječiliste! Dobro, ako je samo to, neimamo ništa proti tomu, ali bojimo se, da se još te stogod drugo pod tim krije. Da nije možda kakva križ-bolja? Vederemo.

Talijansko spletko u obćini Vepirine. Sadašnjemu zastupstvu obćine Vepirine, sastojećemu jedino iz zastupnika II. i III. razreda, iztekao je trogodišnji rok jurve u drugoj polovini prošle godine. Glavarstvo obćine biješe po tri puta službeno pozvano od nadležne oblasti, da izloži izborne listine i da se pripravi za obnovu obćinskog zastupstva. Nu današnji vlastodržci na obćini hajju i nehaju za takve naloge te vladaju i nadalje i neobaziruć se na te naloge. Nu ne vladaju samo, već se također i pripravljuju za nove izbore. Ali kako?

U strahu, da bi mogli izgubiti svoju vlast, t. j. da bi mogli propasti bar u dva tjela, u I. naime i u II. poslužiše se zloglasnim talijanskim sredstvom: „Osar tutto“. U posljednjoj, nezakonitoj sjednici imenovali su nesamo više osoba talijanske

stranke u Istri počastnimi građani, već su također sedmorici tudjinaca podijelili pravo pripadnosti, da na taj način virilnim glasovi zadobiju većinu u I. tjelu.

Ove i ovakve spletko jesu odviše jasne, očite i pogibeljne za ogromnu većinu naših obćinara one obćine, na što upozorujemo već sada nadležne oblasti i zbog česa ćemo se čim prije na nje vratiti.

Promjene prenosne pošte Jelsane-Sapjane-kolodvor u voznu poštu. Prenasjanje pošte izmedju Jelsana i Kolodvora na Šapjanah promjenilo se dne 1. februara o. g. u voznu poštu, koja ima da vozi svakog dana dva puta po slijedećem voznom redu.

Odlazak 5.30 prije podne, 10.10 prije podne Jelsane; dolazak 7.20 prije podne i 12 o podne; odlazak 6.10 prije podne, 10.50 prije podne; Šapljane (sabrano) dolazak 6.40 prije podne, 11.20 prije podne; dolazak 6.20 prije podne, 11 prije podne Šapjane (kolodvor) odlazak 6.30 prije podne i 11.10 prije podne.

Provala u župni stan u Hrušici — obćina Podgrad. Predprošle nedjelje za popoldnašnje službe božje provallali su do sad nepoznatih tatovi u župnički stan u Hrušici, gdje su razbili crkvenu blagajnu i odnesli u novcu oko 100 kruna. Tatovi su najbrže očekivali, da će biti više novca u blagajni, jer se je imalo onog dana izplatiti za mjesec jenar mlieko koje davaju zadrugari tamošnjoj mliekarskoj zadrugi. Ali se srećom prevareše, jer novac za izplatu zadrugara ne bijaše slučajno dignut iz posujilnice u Podgradu — i tako ostaje skoro praznih ruku. Da im se je poduzeće posrećilo, bili bi odnesli oko 3.000 kruna, što bi bilo od velike štete za zadrugu i zadrugare.

Iz Podgrada nam pišu, da je tamošnje pjevačko tamburaško društvo „Gorská Vila“ pokazalo u zadnje doba mnogo čila života. Priredilo je naime više krasnih zabava svojim članovom i pozvanikom. Posljednja zabava uspjela je osobito u svakom uspjehu. Odlikovale se tamburaši i pjevači t. j. mužki i mješoviti zbor izvadanjem milozvučnih slovenskih i hrvatskih komada i pjesama. Zabave te bijahu svaki put dobro posjećene, što je doprineslo mnogo i k materijalnomu uspjehu. Poslje zabava uhvatila se svaki put mladeži u veselo kolo, dočim su stariji sproveli više sati u prijateljskom razgovoru uz čašu rujna vina ili dobre pive.

Pazinski kotar:

Ustrojenje podružnice Družbe u Lindaru.

U nedjelju dne 18. o. m. držat će se u Lindaru u prostorijama „Hrvatske Čitaonice“ u 5 s. na večer osnovateljna skupština za ustrojenje podružnice Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Lindaru.

Dnevni red je ovaj: 1) pozdravni govor; 2) izbor odbora; 3) slučajni predlozi; 4) tombola, prosto pjevanje.

Milodari primaju se sa zahvalnošću u korist podružnice.

Na ovu skupštinu pozivlje sve prijatelje naše narodne stvari — osnovateljni odbor.

Koparski kotar:

Osnovateljna skupština podružnice Družbe u Brestu.

U nedjelju dne 18. o. mj. obdržavat će se u Brestu p. Buzet u prostorijama g. Jura Brljaveca na 4 s. poslie podne osnovateljna skupština podružnice družbe sv. Cirila i Metoda. Dnevni red: Otvorni govor. Izbor odbora. Izbor odaslanika za glavnu skupštinu. Slučajni predlozi. Ples.

Natječaj za gradnju pučke škole u Kortah. Glavarstvo obćine Izula raspisuje natječaj za gradnju pučke škole u Kortah. Pismene penude sa jamčevinom od 3200 K izpod proračunane svote od 23.321-93 K primati će se u rećenom uredu do subote dne 3. marča 1906.

Proračun i nacrti za tu gradnju na-164 K, koje će se poslati blagajniku u Volosko.

Za skupštine sjeliše se nas i naše družbe također nekoja odsutna gospoda pripisav nam svoje milodare. Tako nam je poslao naš nezaboravni g. Fr. Peršić župe-upravitelj na Vruhu 2 K; g. dr. Bilek obć. lječnik u Podgradu 3 K; g. Dragutin Gobeč iz Podgrada 2 K; g. Lovro Tontić iz Muna 2 K; g. Josip Flego, svećenik 2 K; g. Kuzma pl. Frankulin iz Buzeta 4 K i veleč. g. Josip Svetić iz Vodica 5 K.

Zabava je potrajala do bielog dana. Tada se razstadosmo svi zadovoljni, što smo sproveli toli krasno onaj dan u plemenitu svrhu. Srdačna hvala svima, napose gg. učiteljima, koji su najviše doprinesli, da je sve u redu, u zabavi i u veselju prošlo.

Nova zgrada za „Leginu“ školu u Krkavcih. Iz Tršćanskih novina doznajemo, da je jurve gotova nova zgrada u Krkavcih, u kojoj kani „Legu“ otvoriti novu „fabriku“, u kojoj će pretvarati slovensku djecicu u male talijantice. Preporučamo tolu tamošnjim našim rodoljubom, da poduče i upute niže i siromašno pučanstvo neka se ne dade zavarati i zasliepiti sladnim obećanjima ili bezdušnim groznojami koparskih talijanaša. Svako škole diete koje bude polazilo onu nesretnu školu izgubljenog je, za uvjek za naš narod i radi toga treba, da se odnarodjenju naše dječice svimi silami odupremo.

Nasi vriedni Danci pripravljali su se radoštno za tu svećanu prigodu. Prvi dan okitili su krasno i ukusno dvoranu vjenicama, zelenilom i narodnim trobojnicama, kojih je također po selu na više mjesta veselo lepršalo. Učinili smo što smo ljepše i bolje znali, da proslavimo valjano tu skupštinu i da dostojno dočekamo mile naše goste, kojih se je sabralo liepa četa iz čitavog našeg Krasa. Zastupano bijaše na skupštini 12 poreznih obćina, napose pako iz Muna, Pasjaka, Golca, Vodice, Trstenika, Klenovščaka, Lanišća i Račjevasi. Napose iztakose se naši rodoljubi iz Bresta i Sluma, koja dva sela poslaše nam u goste oko 60 najboljih svojih sineva. Žalimo da se loše odazvase braća izpod Krasa, jer nam poslaše samo jednog iz sv. Martina, kojemu se i ovdje najsrdačnije zahvaljujemo.

Pošto se bijahu u prostranoj dvorani sakupili domaći i izvanjski pozvanici otvorili skupštinu predsjednice podružnice g. Matko Sanković oko 3 sata po podne, pozdravi srdačno sve prisutne, te im se toplo zahvali što su se toli mnogobrojni pozivu odazvali i konačno preporučili svima, da bi se i u buduće koli ovdje, toli drugdje u plemenitu narodne svrhe sastajali. Iza toga prolumači u kratko postanak naše „Družbe“ i njezinu plemenitu zadaću. Bit će koji izmedju Vas — reče — koji nezna za ovo velevažno naše društvo, ali to nije njegova ni krivnja ni sramota, već onih, koji nam nedaju škola uzprkos jasnom slovu zakona.

Poleživ zatim račun o djelovanju staroga odbora, poslo se je na izbor novoga odbora, u koji su izabrani bivši odbornici t. j. predsjednik gosp. M. Sanković, tajnik g. Poropat Jakov i blagajnik g. Brajković Ivo; izabrani su i njihovi zamjenici, a kao odaslanik za buduću skupštinu „Družbe“ izabran je gosp. Davorin Sanković.

Iza toga zahvali se predsjednik u ime nanovoizabranih na povjerenju te obeća, da će nastojati, da odbor bude činio svoju svetu dužnost.

Kod zadnje točke dnevnoga reda oglaš se prvi g. Josip Ribarić filozof na bečkom sveučilištu, rodom iz Vodice, te raztumači u poduljem krasnom govoru prisutnim postanak, važnost i djelovanje naše „Družbe“ te ju preporučuje najtoplije nesamo članovom, već i svakomu prijatelju naše pučke prosvjete.

Za rječ prijavio se i veleč. g. Zorko Klun, te ocrtá jezgrovito našu narodnu prošlost i našu sadašnjost i obeća bolju budućnost budemo li se svi valjano brinuli za bolji uzgoj našega naraštaja putem narodnih škola. Tim bijaše zaključena ta za nas vrlo važna skupština.

Nakon toga nastá medju prisutnim vesela i iskrena zabava, bez vike i buke u pravom prijateljstvu kako to valja da bude medju jednokrvnom braćom i sinovi jednoga te istoga naroda.

Prigodom glavne skupštine i nakon iste sakupilo se za našu velevažnu „Družbu“

164 K, koje će se poslati blagajniku u Volosko.

Za skupštine sjeliše se nas i naše družbe također nekoja odsutna gospoda pripisav nam svoje milodare. Tako nam je poslao naš nezaboravni g. Fr. Peršić župe-upravitelj na Vruhu 2 K; g. dr. Bilek obć. lječnik u Podgradu 3 K; g. Dragutin Gobeč iz Podgrada 2 K; g. Lovro Tontić iz Muna 2 K; g. Josip Flego, svećenik 2 K; g. Kuzma pl. Frankulin iz Buzeta 4 K i veleč. g. Josip Svetić iz Vodica 5 K.

Zabava je potrajala do bielog dana. Tada se razstadosmo svi zadovoljni, što smo sproveli toli krasno onaj dan u plemenitu svrhu. Srdačna hvala svima, napose gg. učiteljima, koji su najviše doprinesli, da je sve u redu, u zabavi i u veselju prošlo.

Nova zgrada za „Leginu“ školu u Krkavcih. Iz Tršćanskih novina doznajemo, da je jurve gotova nova zgrada u Krkavcih, u kojoj kani „Legu“ otvoriti novu „fabriku“, u kojoj će pretvarati slovensku djecicu u male talijantice. Preporučamo tolu tamošnjim našim rodoljubom, da poduče i upute niže i siromašno pučanstvo neka se ne dade zavarati i zasliepiti sladnim obećanjima ili bezdušnim groznojami koparskih talijanaša. Svako škole diete koje bude polazilo onu nesretnu školu izgubljenog je, za uvjek za naš narod i radi toga treba, da se odnarodjenju naše dječice svimi silami odupremo.

Franina i Jurina.

Fr. Ala ma za da se je jako rabijal šijor kašier kapić da zakaj ga sinerom u foj stovjajo!

Jur. A nego kaj! oš tu bi se telo, da ga nominivajo po fojih kako za pravega človeka??? pok češ da se rabijo!

Fr. Ma za, ki imamo nemeni za tega šijorega kašiera kapića, kaj biš reku za kaj se onoko rabijo?

Jur. Prkē ima stroh od onih drugih iz Trsta???

Fr. Vraga ti ima on, ne stroh; kada mi se zdi da su oni kuj on!

Jur. Ma, jas son čuo, oš ena nova!

Fr. Ben, šu, šu, povej brzo prkē niman čas čokat!

Jur. Ben, kada češ da ti jo ronče povejem ču ti jo povet: znoš da su ga stavili kako za presida i kašiera, anke od nove banke u Buzetu!

Fr. Koj zena banka?

Jur. Ter jih ni sto! od te, te barake, ki so jo sada na noge stavili!

Fr. Ma mi se zdi da ta nova baraka ne stoji šaldo??!

Jur. Vraga ti stoji šaldo, kada, da pride en moli vetrić bi sve prehitili!!!

Fr. Kaj si umunjenel, ne znaš do jo šijor kašier kapić krepko drži???

Jur. Poli vraga će poč, ko jo sam on drži?

Fr. A mu ben ja šotituti pomorejo?

Jur. Son teo reč, da kade će šijor kapić toliki beći zet; za zazidat školu i anke cestu Vrhuvčanom???

Fr. Ma, anka meni se pera da u ti novi banki neće biti toliko beći???

Jur. Ala ma si štud! ko jih ni u njih banki dosta, jih je ben u Junti!?

Fr. E! ben ondo jih ne prefali? ni stroh ne?

Jur. Da bim biv ja znao prvo, da jih je toliko? u šijori Junti bim biv anke ja prošal da mi dojo anka meni?

Fr. Kaj verš, da tebi bi jih doli? bi trebalo žrtat žnjimi, ko češ da ti jih dojo?

Jur. Ma, nakojo čakajo da bou jas žnjimi držav?

Fr. Znoš kaj? jas bim jih poslao svih skupa da sredo tamo, kade nisu bili, nigdar!!!

Jur. Ma, vero ja niman čas već čokat!

Fr. Čemo ja, ben drugi put???

